

Ingezonden

De balans van het ABP (II)

In de aflevering van 18/25 april jl. van *ESB* staat een artikel van de heer T. Jansen, getiteld „De balans van het ABP”, waarin hij suggereert dat het met de algemene reserves van het ABP nog wel meevalt. Dat moge zo zijn, doch neemt niet weg dat, zoals hij zelf zegt, „(...) het ABP wel eens de grabbelton van de Staat wordt genoemd”: een aspect, dat bij een beschouwing over de vermogenspositie van het ABP wel wat meer aandacht verdient. Het grabbelen heeft er al toe geleid dat de premiebijdrage, die aanvankelijk 24% beliep en voor ongeveer de helft door de ambtenaar/werknemer en voor de andere helft door de staat/werkgever werd betaald – een vrij normale figuur in de regeling van arbeidsverhoudingen –, is teruggebracht tot 18,7%. Niet dat de ambtenaar daarvan heeft geprofiteerd: zijn bijdrage is niet gewijzigd, alleen het door de staat/werkgever te betalen gedeelte is verminderd. Van een „fifty-fifty”-verdeling is dan ook geen sprake meer.

Dubieuzer is wellicht dat op onverklaarbare wijze de uit de saneringswet 1959 voortspruitende annuïteit van f. 186 mln., onderscheidelijk f. 25 mln., die de staat aan het fonds in verband met het overne-

men door het ABP van gemeentelijke pensioenfondsen tot in het jaar 2020, onderscheidenlijk 1990, nog verschuldigd was, kennelijk niet meer wordt betaald en – waarschijnlijk – door de directie van het ABP aan de staat is „kwijtgescholden”. In de balans over 1982, noch elders, is daarover echter iets te vinden.

Maar de grootste aanslag – tot dusverre – op de vermogenspositie van het ABP vormen de sterk toenemende VUT-lasten, die het ABP volgens het artikel van de heer Jansen „moet” financieren. Bij dat woordje „moet” plaats ik toch een groot vraagteken. Dat het gebeurt is duidelijk, maar het is wel in strijd met de wet. Volgens artikel M1 van de ABP-wet strekt het fonds ter voldoening van de pensioenverplichtingen, de andere uitkeringen en de kosten, die voor dit fonds aan de uitvoering van deze wet en andere wetten zijn verbonden. In de ABP-wet is van VUT-uitkeringen echter geen sprake. Voor zover mij bekend zijn de z.g. VUT-uitkeringen aan ambtenaren geregeld in een Koninklijk besluit van 3 december 1979, *Stbl* 752, zoals dat sindsdien is gewijzigd. Dat Koninklijk besluit is gebaseerd op een tweetal artikelen van de Ambtenarenwet 1929, welke

aan de Kroon een wijde aanvullende bevoegdheid geven tot regeling van de rechtspositie van ambtenaren. Maar dit Koninklijk besluit kan bezwaarlijk – en doet dat ook niet – betalingsopdrachten verstrekken aan het in artikel M1 van de ABP-wet genoemde fonds, dat is bestemd voor uitbetaling van pensioenen aan gepensioneerden, die sinds hun pensioen geen ambtenaar meer zijn en dus ook niet meer onder de Ambtenarenwet vallen. Dat deze VUT-uitkeringen niettemin uit het fonds plaatsvinden, is kennelijk het resultaat van wat de heer Jansen vriendelijk noemt: „Het touwtrekken tussen het ABP en het Ministerie van Binnenlandse Zaken”. Dat het ABP zich daarbij erg heeft ingespannen ten behoeve van zijn pensioengerechtigden blijkt nergens.

Het beheer van het fonds berust volgens artikel L2 van de ABP-wet bij de directie, die de wet moet toepassen en het toezicht heeft op de naleving van haar bepalingen. De directie heeft zich echter steeds op het standpunt gesteld dat ze verplicht zou zijn bij Koninklijk besluit getroffen maatregelen en aanwijzingen van de regering zonder meer uit te voeren. De Centrale Raad van Beroep heeft onlangs bij zijn uitspraak van 20 oktober 1983 (*NJB*, 3 maart 1984, art. 9) gelukkig uitdrukkelijk anders bepaald: uitvoeringsorganen, zoals het ABP, die worden geconfronteerd met een regeling ter uitvoering van een (formeel-) wettelijke bepaling dienen in het kader van de toepassing van zulk een regeling deze aan haar wet- en rechtmatigheid te toetsen. De in de ABP-wet vastgelegde, van de regering onafhankelijke positie van het ABP, waarvan de directie zich kennelijk niet bewust was, is uitdrukkelijk bevestigd. Het zou wel tijd worden, dat de directie daar nu ook eens eindelijk gebruik van zou maken, maar ook daarvan blijkt niets. Merkwaardig is, dat de Raad van Toezicht van het ABP, noch interne of externe accountant of Algemene Rekenkamer, laat staan onze volksvertegenwoordiging, ooit enige aandacht aan het grabbelen in deze voor gepensioneerden bestemde ton hebben besteed. De wet schiept waarborginstanties genoeg om de directie of regering of beiden, tot de orde te roepen, maar quis custodiet custodes ipsos? Misschien de *ESB*?

A. Rinnooy Kan